

Vantaan ratikan ratainfra hallinnansiirto- ja kunnossapitosopimuksen hyväksyminen / JK

VD/739/10.03.01.00/2026

JK/HWe

Rakenteilla olevan Vantaan ratikan allianssihankeisiin sisältyvien katujen ajoradat, kevyenliikenteen väylät ja puistot tms. luovutetaan valmistuttuaan kaupungin kunnossapitoon ja vesihuoltoverkosto puolestaan HSY:n kunnossapitoon. Kaupungin hallintaan ja omistukseen luovutettavan raitiotien ratainfra kunnossapitovelvoitteiden hoitamiseksi kaupunki on neuvotellut Pääkaupunkiseudun kaupunkiliikenne Oy:n kanssa hallinnansiirto- ja kunnossapitosopimuksen, jonka mukaisesti Kaupunkiliikenne vastaa tulevaisuudessa ratainfra hallinnoinnista ja kunnossapidosta kokonaispalveluna. Ratainfra kunnossapitotyöt alkavat arviolta vuonna 2028, mutta tulevien sopimusvelvoitteiden täyttäminen edellyttää Kaupunkiliikenteeltä mm. uuden erikoiskaluston hankkimista hyvissä ajoin sekä lisähenkilöstön rekrytointia ja kouluttamista tehtävään. Sopimuskausi kestää vuoteen 2041 saakka sisältäen matkustajaliikenteen aloituksen jälkeisen kahden vuoden vakiinnuttamisvaiheen. Sopimus sisältää kaksi kymmenen vuoden optiota. Ratainfra kunnossapitokustannusten arvioidaan olevan vuositasolla Vantaalle noin 3,6 miljoonaa euroa ja ne kuuluvat ns. infrakorvaussopimuksen mukaisesti kaupungin HSL:ltä laskuttamiin kustannuksiin.

Taustaa

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.11.2025 Vantaan ratikan hankesuunnitelman tarkistuksen ja allianssien toteutusvaiheet alkoivat joulukuussa 2025. Valmistuessaan vuonna 2029 Vantaan ratikka liittyy osaksi seudullista raitiotieverkostoa. Vantaan kaupunki on pienellä osuudella osakas Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:ssä (jäljempänä Kaupunkiliikenne). Vantaan omistus konsernissa kohdistuu ainoastaan tytäryhtiö RV Kalusto ja Varikko Oy:hyn, jotka vastaavat raitiovaunukalustosta ja varikoista. Vantaa omistaa Vantaan kaupungin alueella sijaitsevan ratainfra. Kaupunkiliikenne puolestaan omistaa Helsingin kaupungin alueella sijaitsevan ratainfra, Vaaralan raitiovaunuvarikon ratainfra ja raitiotieradan liikennöintiä varten hankittavan vaunukaluston. HSL puolestaan vastaa liikennöintisuunnitelmista, aikatauluista ja päättää liikennöintiä toteuttavasta operaattorista

Kaupungin ja Kaupunkiliikenteen välisen Rakennusvaiheen Yhteistyösopimuksen (allekirjoitettu 7.4.2025) kohdassa 5.2 todetaan, että ennen Vantaan raitiotieradan käyttöönottoa osapuolet tekevät sopimuksen periaatteiden mukaisen uuden yhteistyösopimuksen Vantaan pikaraitiotiejärjestelmän ja siihen liittyvien ratojen, pysäkkien yms. hallinnoinnista ja ylläpidosta.

Vantaan ratikan rakennustyöt alkoivat joulukuussa 2025 ja liikennöinti alkaa vuoden 2029 lopussa. Radan pituus on noin 19 km, josta noin 18,5 km sijoittuu Vantaalle ja 0,5 km Helsinkiin. Rakentamisesta vastaavat allianssit luovuttavat aikoinaan kaupungin kunnossapitoon katuosuuksia ja viheralueita sitä mukaa, kun ne valmistuvat. Vastaavasti vesihuoltoverkosto luovutetaan HSY:n kunnossapitoon. Varsinaista ratainfraa sisältävät luovutukset alkavat arviolta vuonna 2028 sisältäen mm. sähkönsyöttöasemia. Osapuolten kannalta kunnossapitosopimus on perusteltua allekirjoittaa hyvissä ajoin ennen varsinaisten ratainfra kunnossapitotöiden alkamista, koska Vantaan ratikan ratainfra kunnossapito tulee edellyttämään uuden kaluston hankkimista sekä uuden henkilöstön rekrytoimista. Vaadittavan erikoiskaluston hankinta-ajat ovat hyvin pitkät kestäen useita vuosia. Kaupunkiliikenne myös täsmäkouluttaa henkilöstön tehtävän vaatimusten mukaisesti.

Vantaan kaupungin katujen ja puistojen palvelualueella ei ole nykyisin realistisia edellytyksiä toimia raitieliikennelain mukaisena rataverkon haltijana mm. turvallisuusvaatimusten vuoksi eikä myöskään raitainfran kunnossapitäjänä työhön vaadittavan erikoiskaluston, osaamisen ja henkilöresurssien puuttumisen vuoksi. Espoon kaupunki ja Kaupunkiliikenne ovat aikoinaan päätyneet sopimaan Raide-Jokerin Espoon osuuden kunnossapidosta samoilla perusteilla. Selvitysten perusteella markkinoilla ei tällä hetkellä toimi yksityisiä raitiotieinfran kunnossapidon hallitsevia palveluntuottajia.

Kaupunkiliikenne vastaa Helsingin joukkoliikenteen kokonaisuuden kehittämisestä ja kunnossapidosta sekä Raide-Jokerin Espoon osuuden kunnossapidosta. Kaupunkiliikenteellä on täten ainutlaatuista tietoa ja osaamista raitiotieinfran suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta pääkaupunkiseudulla. Kaupunkiliikenne tulee lisäksi vastaamaan Vantaan ratikan Helsingin osuudesta. Vantaan ratikan raitainfra muodostaa yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden, minkä vuoksi on tarkoituksenmukaista, että raitainfran hallinnointi ja kunnossapito on ainoastaan yhden toimijan vastuulla.

Vantaan ratikan raitiotieradan raitainfran kunnossapitovelvoitteiden hoitamiseksi katujen ja puistojen palvelualue on valmistellut Kaupunkiliikenteen kanssa hallinnansiirto- ja kunnossapitosopimuksen. Kaupunkiliikenne vastaa em. sopimuksen mukaisessa laajuudessa Vantaan raitiotieradan raitainfran hallinnoinnista ja kunnossapidosta kokonaispalveluna sekä omasta että alihankkijoidensa puolesta. Sopimusrakenne noudattaa Raide-Jokerin vastaavaa sopimusta Espoon kaupungin osalta.

Sopimuksen sisältö yleisesti

Kaupunkiliikenne vastaa sopimuksen mukaisessa laajuudessa Vantaan raitiotieradan raitainfran hallinnoinnista ja kunnossapidosta kokonaispalveluna sekä omasta että alihankkijoidensa puolesta. Vantaa siirtää alueellaan olevan Vantaan raitiotieradan raitainfran Kaupunkiliikenteen hallintaan sopimuksen mukaisessa laajuudessa, jolloin Kaupunkiliikenne toimii raitieliikennelain (1302/2018) 4 §:n kohdan 29 tarkoittamana kaupunkiraitieliikenteen rataverkon haltijana kaikkine siihen liittyvine oikeuksine ja velvollisuuksineen.

Sopimuksella määritetään hallinnan ja kunnossapidon luovutukseen liittyvät yhteistyön muodot, kustannuseriaatteet ja hallinnointiperiaatteet (pääöksenteko, ohjausryhmä, seurantaryhmä). Pyrkimyksenä on myös edistää sopimuksen tavoitteiden huomioon ottamista vastaavissa seudullisissa sopimusjärjestelyissä. Sopijapuolet omistavat kumpikin Vantaan ratikan raitainfran omalla alueellaan. Sopijapuolet myötävaikuttavat vaikutuspiirissään olevin tavoin sopimuksen tarkoituksen täyttämiseksi. Kustannukset kohdennetaan rataosuuksien suhteessa tai tarve-/aiheuttamisperusteisesti (ns. rajalta poikki -periaate).

Päätökset ja hankinnat, jotka edellyttävät Kaupunkiliikenteen tai Vantaan toimivaltaisten toimielinten tai viranhaltijoiden hyväksyntää, tehdään kunkin omassa organisaatiossa niissä noudatettavien tavanomaisien päätöksentekomenettelyjen mukaisesti.

Ohjaus- ja seurantaryhmät

Sopimuksen mukaista päätöksentekoa, ohjaamista ja kehittämistä varten perustetaan ohjausryhmä. Molemmat osapuolet nimittivät ohjausryhmään kaksi jäsentä. Lisäksi ohjausryhmän toimintaan osallistuu tarvittava määrä muita asiantuntijoita, joilla on läsnäolo- ja puheoikeus. Päätökset ohjausryhmässä tehdään yksimielisesti.

Ohjausryhmä esittää investoinnit kaupungin toimivaltaisen toimielimen päätettäväksi. Ohjausryhmä päättää investointien toteutuksesta kaupungin päätösten mukaisesti annetun budjetin puitteissa. Sopijapuolten tavoitteet ja vaatimukset kanavoituvat toimintaan ohjausryhmän kautta.

Ohjausryhmän lisäksi perustetaan palveluiden seurantaryhmä, johon nimetään 3+3 jäsentä ja tarvittava määrä muita asiantuntijoita. Seurantaryhmä käsittelee laitteiden huoltoa, kunnossapitoa, teknisluonteisia uusimisia, lisäyksiä tai muutosehdotuksia.

Seurantaryhmän tehtävänä on lisäksi seurata palveluiden kustannuksia, talousarviota, budjetointia sekä operatiivisten toimenpiteiden toteutumista.

Hallinnansiirtosopimuksen keskeiset asiat

Hallinnan siirron kohteena oleva Vantaan raitiotien ratainfra käsittää mm.:

- Ratainfran: alusrakenne, päällysrakenne, maarakenne,
- Käytönohjaus- ja kulunvalvontajärjestelmät ja kameravalvontajärjestelmän, sähköjärjestelmät,
- Pikaraitiotiejärjestelmän yhteyteen rakennetut sillat ja
- Tunneliosuudet sekä sovitut pelastautumisreitit.

Sopimusta täydennetään myöhemmin laadittavilla liitteillä sopijapuolten tarkemmista omistuvastuista, hallinnan siirron kattamista tehtävistä sekä niiden toteutus- ja kustannusvastuista. Sopimusta sovelletaan myös mahdolliselle Vantaan raitiotieinfran laajennukselle Vantaan Aviapoliksen asemalta Helsinki-Vantaan lentoasemalle.

Kunnossapitosopimuksen keskeiset asiat

Vantaa tilaajana ja Kaupunkiliikenne palvelun tuottajana sopivat kunnossapitosopimuksella Vantaan ratikan ratainfran hallinnoinnin sekä ehkäisevän ja korjaavan kunnossapidon käytännön toteuttamisesta, ohjauksesta, raportoinnista ja näistä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Kaupunkiliikenne vastaa sovituista tehtävistä kokonaispalveluna sekä omasta että alihankkijoidensa puolesta.

Kunnossapitokalusto

Kaupunkiliikenne vastaa ratainfran kunnossapidon tuottamiseen tarvittavan uuden kaluston hankinnasta sekä sen kunnossapidosta. Ohjausryhmä hyväksyy hankittavan kaluston sekä siihen liittyvät kustannukset ennen em. kaluston hankinnan aloittamista sekä lopullisesti ennen ko. hankintasopimuksen allekirjoittamista. Kalusto hankitaan Kaupunkiliikenteen perustettavaksi tulevan kunnossapitoyhtiön omaisuudeksi ja Vantaa vastaa Kaluston pääomakustannuksista erillisenä osana palvelukustannusta poistokustannuksena kaluston käyttöönnotosta alkaen. Kaupunkiliikenne voi myös hyödyntää olevaa kalustoaan kunnossapitopalvelun suorittamiseen. Kaupunkiliikenne laskuttaa em. kaluston käytöstä aiheutuvat kustannukset Vantaalta osana omaa hinnoitteluaan.

Kunnossapitotilat Vaaralan varikon yhteydessä

Ratainfran kunnossapitoon tarvittavien tilakustannusten osalta noudatetaan OpenBook -periaatetta, jonka perusteella Vantaa maksaa Kaupunkiliikenteelle toteutuneet tilakustannukset mm. tiloihin liittyvistä huolloista, ylläpidosta, kunnossapidosta, suunnittelusta, kehittämisestä, hallinnoinnista ja investoinneista.

Seurantaryhmä valmistelee ja Ohjausryhmä hyväksyy vuosittain talousarvion sekä budjetin, jotka toimivat laskutuksen perusteena seuraavalle vuodelle. Talousarvio kuvaa tulevien vuosien arvion kustannuksista sekä tuloista ja budjetti määrittää seuraavan vuoden tulosbudjetin.

Sopimusvaiheet ja sopimuksen kesto

Sopimus tulee voimaan, kun se on allekirjoitettu. Kaupunkiliikenteen kunnossapitovastuu alkaa, kun Vantaan pikaraitiotien raitiotieinfran käyttövaihe alkaa arviolta vuosina 2027 - 2028.

Ennen matkustajaliikenteen aloittamista Kaupunkiliikenne laskuttaa oman henkilöstönsä toteutuneet tunnit käyttäen yhteisesti hyväksyttyä henkilötyöhinnoitusta.

”Vakiinnuttamisvaihe” tarkoittaa 24 kuukauden kestoista matkustajaliikenteen aloittamisen jälkeistä aikaa (2029-2031), jolloin noudatetaan avointa menettelyä kustannusten korvaamisessa. Sopijapuolet yhdessä tarkastavat toteutuneet suoritteet ja niistä aiheutuneet kustannukset. Sopijapuolet arvioivat ja tarkentavat kunnossapidon toimintoja sekä siihen kytkeytyvää palveluhinnastoa ennen vakiinnuttamisvaiheen päättymistä.

Vakiinnuttamisvaiheen jälkeen siirrytään noudattamaan tarkennettua palveluhinnastoa sekä sovittua laatumittaristoa. Palveluhinnastoa tarkastellaan vähintään kerran kalenterivuodessa toiminnallisten ja kustannuksellisten muutosten kannalta.

Sopimus on voimassa kymmenen (10) vuotta vakiinnuttamisvaiheen päättymisen jälkeen, arviolta vuoteen 2041 asti. Sopimus sisältää kaksi (2) kymmenen (10) vuoden optiota, joiden käyttämisestä päättää Vantaa. Vantaa tekee päätöksen optiokauden käyttöönottoamisesta viimeistään kaksitoista (12) kuukautta ennen voimassa olevan sopimuskauden päättymistä.

Sopimuksen kustannusvaikutus

Hankesuunnitelman tarkistuksen yhteydessä syksyllä 2025 arvioitiin, että vuositasolla kunnossapitokustannukset ovat n. 190 000 euroa/km eli yhteensä noin 3,7 miljoonaa euroa. Tästä Vantaan osuus on n. 3,6 milj.euroa ja Helsingin 0,1 milj.euroa. Vuosittaiset kunnossapitokustannukset kasvavat vaiheittain sitä mukaa, kun infran luovutukset etenevät ja hallinnointi- ja kunnossapitotehtävät lisääntyvät.

Raideinfran kunnossapitokustannukset ovat osa liikenteen käyttötaloutta, Kaupungit perivät HSL:ltä infrakorvauksia joukkoliikenneinvestoinneista, jolloin hankkeista koituvat kustannukset jaetaan käyttäjien suhteessa useille kunnille. HSL korvaa kaupungeille puolet joukkoliikenneinvestointien pääoman poistoista 40 vuoden aikana sekä radan hallinto- ja ylläpitokustannukset täysimääräisesti.

Talousarviossa vuodesta 2028 alkaen tulee varautua näihin uusiin ostopalvelun kustannuksiin ja myös katujen ja puistojen palvelualueen vastuulla olevien kunnossapitokustannusten kasvuun (mm. liittyvien katujen ja viheralueiden sekä liikennevalojen kunnossapito).

Yhteistoiminnalliset elementit

Myöhemmin laadittavassa laatumittaristossa / ATA-mittaristossa määritetään avaintulosalueiden mittarit sekä bonus- ja sanktiomaksut, joiden tarkoituksena on kunnossapitosopimuksen tavoitteiden toteutuksen seuranta ja toimia kannustinjärjestelmänä keskeisten tavoitteiden saavuttamisessa ja yhteistyön kehittämisessä.

Hinnoittelussa ja avaintulosalueiden mittaristossa (ATA-mittaristossa) on 24 kk vakiinnuttamisvaihe, joka alkaa matkustajaliikenteen käynnistymisestä. ATA-mittarit ja hinnat tarkentuvat vakiinnuttamisvaiheen aikana.

Sopimuksen liitteet

Myöhemmin laadittavissa ja hyväksyttävissä sopimukseen liitteissä (yhteensä 10 liitettä) määritellään yksityiskohtaisesti mm. hallinnoinnin ja kunnossapidon tehtävät, kaupungin ja Kaupunkiliikenteen väliset tarkat vastuualueajat, hinnat ja laatumittaristo. Allianssien tuottamat lopulliset toteutuspiirustukset (as built) määrittävät hyvin pitkälle liitteiden sisällön, joten niitä ei ole tarkoituksenmukaista valmistella en-

simmäisen osatoteutusvaiheen vasta käynnistyttyä. Nimettävä sopimuksen ohjausryhmä valmistelee ja hyväksyy hallinnointi- ja kunnossapitosopimuksien liitteet.

Sopimukseen ei sovelleta lakia vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, koska sopimuksessa on kysymys lain 26 §:n tarkoittamasta viranomaisten välisestä yhteistyöstä. Sopimuksella viranomaishankintayksiköt sopivat yhteistyöstä vastuullaan olevien julkisten palvelujen toteuttamiseksi. Yhteistyön piiriin kuuluvat palvelut tuotetaan sopimuksen osapuolia varten.

Vantaan kaupungin hallintosäännön 14 luvun 4 §:n mukaan kaupunkitilalautakunta tehtäväalueellaan päättää palveluhankinnoista yli 1 miljoonaa euroa maksavien hankkeiden osalta ja urakalla teettämistä yli 2 miljoonaa euroa maksavien hankkeiden osalta.

Kaupunkitilalautakunta 11.2.2026 § 16

Kaupungininsinöörin esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä Vantaan ratikan ratainfra hallinnansiirto- ja kunnossapitosopimus. Sopimuksen kustannusvaikutus on Vantaan ratikan liikennöinnin aloittamisen jälkeen noin 3,6 milj. euroa vuodessa,
- b) oikeuttaa kaupunkiympäristön apulaiskaupunginjohtajan tarvittaessa tekemään vähäisiä muutoksia ja täydennyksiä em. sopimukseen, allekirjoittamaan sopimuksen ja nimeämään Vantaan kaupungin edustajat sopimusten mukaisiin ohjaus- ja projektiryhmiin, ja
- c) oikeuttaa kaupungininsinöörin hyväksymään sopimuksen liitteet.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Vantaan raitiotieinfra hallinnansiirto- ja kunnossapitosopimus

Täytäntöönpano: Kadut ja puistot

Muutoksenhakuohje: 3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupungininsinööri Jarno Köykkä, puh. 0400 442 753
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)